

Budapesti éjszaka

14 egykor – és most!...

Örjárat estétől hajnalig a csendes Budán s a „megszelidült” Nagykörúton

A háborút megelőző esztendőben Budapestet így emlegették külföldön: „az éjszakai fények városa”. Nagy, mélynyomásos magazinok szívesen közölték a „charmant Budapest” lámpafényes képeit, a szikrázó Dunakorzót, ki-világított terraszokat, ahol hajnalig zokogott a cigány hegedűje és sűrűn durrantak a pezsgőspalackok. Külföldi vendégek ki is vették a részüket alaposan ezekből a pesti éjszakákból

Különös,

ferde tükre volt a magyar fővárosnak ez az éjszakai világ,

hamis fények csillogásában, jól takarva a valót, a nappali valóságot.

Ritünk már volt appartmannal és grinzingeroommal, de a gyártelepeken még alig volt fűtött helyiség, ahol télen a déli szünetben a munkások bekaphatták volna ebédjüket. A „Duna gyöngye” voltunk, az „éjszakai fények városa”, de nappal a Movéban s a Teszben, a titkos vérszövetségekben

vigan koccintottak Hitler elő-
őrsel.

a város féktelen irammal rohant a lejtőn lefelé, de az idegeneket elvakította az éjszakai csillogás.

Budapest 1949-ben kétségkívül a nappali városa. De ez egyáltalában nem jelenti azt, hogy nincs esti élete, hogy aki szereti a dzsesszt, a táncot, a néhányórás vidám forgatagot, ne vehetné ki belőle a részét.

A megszelidült Nagy-
körút

Este 11 óra után a körúti 6-os villamos még zsúfoltan robog át a Margithídon Pestről Budára. Körülbelül

30 kis vendéglő fogadja a szóra-
kohnivágyókat:

a Mártírok-útján, fönt a Rózsadombon, a Széhatéren, a Vérmező mellett, a Bartók Béla-úton, a Gellérthegy alján, a Krisztinában, Obudán, sőt még a Sashegy oldalában is.

— No, persze, mások a vendégek manapság — mondja a Krisztina vén vendéglőjének tulajdonosa, Orlay bácsi — magam már vagy negyven esztendeje „ízöm” ezt a mesterséget s bizony sok mindent láttam itt az asztalok között jártomban-keltemben. A hangos dárídózás, a féktelen cigányozás kiment a divatból, nem röpülnek a poharak a tükörbe, de nincsenek hangos botránnyok sem.

Az emberek módjával szórakoznak: egy kis bor, egy kis zene... kell a főlfrissülés a napi munka után.

Persze, Buda csendesebb lett, de megszelidült a Nagykörút is, a Nagymező-utca „lokálnegyede”. Két mulató egymással szemben, autósorok nem állnak előttük, de jut vendég mind a kettőbe.

— Az a célunk — mondja a volt Arizona tulajdonosa — hogy egy bárban eltöltött este ne legyen elérhetetlen luxus senki számára. A mulató ma szövetségi alapon működik, az árak olcsóbbak s ami a legfontosabb:

ma már senkit nem néznek ki egy szórakozóhelyről azért, mert nem rendel nyakra-főre.

Ha egy feketét rendel, ülhet mellette, amíg csak jólesik, senki nem megy oda hozzá, hogy megkérdezze: *akar-e még valamit?* A pincér csak akkor lép a vendég asztalához, ha hívják. Hét-nyolc forintos költséggel akár végigtáncolhat egy egész éjszakát.

A bumlifuvar megszünt

A taxisofför, aki a körúti „standon” parkol kocsijával, azt mondja:

— A bumlifuvarok, persze kimentek a divatból. Hogy mi az a bumlifuvar? Nos, amikor a vendég beült a kocsiba s azt mondta:

— Hajtson csak, fiaskám, valami jó vidám helyre, körülnézünk egy kicsit. — S odavitem, ahová akartam, szót fogadott. Ide is bekukkantott, oda is, itt eltöltött egy félórát, ott egy órát, én meg mindenütt megvártam. Volt olyan vendég, akivel hajnalig bumliztam. Megesett, hogy megszaporodott a társaság,

egyedül indult az utas és hajnalra már öten szorongtak a kocsiban.

Nos, ez megszünt és tessék elhinni, nem sajnáljuk egyáltalában. Ma,

volt az, kérem... Ma? Én valahogy úgy itélem meg:

fiatalság — vidámság!

S hogy itt csellengek mindig, van időm az arcokba nézni s látom, hogy végre nem mindig ugyanazok tűnnek fel... több ember szórakozik ma, legfeljebb ritkább időközökben s ez még mindig sokkal jobb, mint amikor az egész városban csak két-háromszáz ember szórakozott éjszaka. Persze, a leg-erősebb az esti élet szombaton — s ebből arra következtetek, hogy végre a dolgozó emberek szórakozhatnak.

A mai pesti hajnal

S már kéklik a hajnal, amikor valahol a Rákóczi-úton szembe-döcög az útközépen a tejeskocsi, a reggel első hirnöke. A kocsis rá-néz, meglepődik, amikor odaállók a kocsija mellé s kérdem, *milyenek a mai pesti hajnalok?*

— Hajnalban — mondja, miközben cigarettát csavar — már munkábamenőkkel találkozom s ahogy szürkül a reggel már zsúfolt villamosok zakatolnak a síneken. Mert, kérem

az a különbség, — hogy régen a hajnal az éjszaka végét jelentette, ma pedig a nappal kezdetét.

S nem is várja a választ, meg-nogatja a lovait s halk csörömpöléssel baktat tovább a halványuló, kékárnyu Körúton.

A „charmant Budapest” tehát nem az „éjszakai fények” városa 1949-ben, a dunaparti hotelsorban nem húzza a cigány százasbankóval a vonójában — de a hatalmas ablakokon túl sem ácsorog az utca népe, keskenyrevont szemmel és keserűséggel szívében, túl a vakító csillárok gögös fénykörén.

Halász Péter

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Halász Péter

Cím:

Budapesti éjszaka
egykor - és most!

Forrás:

Esti Szó

1949 február

T

H

Idő

Személ

1949

640,24